

Infrastrukturdepartementet
Via e-post
I.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm
2021-06-24

Ert dnr
I2021/01304

Vårt dnr
2021/078

Remiss av Kommissionens förslag till förordning om artificiell intelligens (AI), COM (2021) 206

Näringslivets Regelnämnd NNR har erhållit det aktuella förslaget på remiss och vi önskar att framföra följande.

I den aktuella remissen återfinns endast förslaget till förordningstext. Vi noterar att det upprättats en faktapromemoria som överlämnats till riksdagen den 26 maj 2021. NNR bedömer att aktuell rättsakt för den absoluta majoriteten av remissinstanser får anses vara svårtillgänglig materia och trösklarna betydande för att förstå den remitterade förordningstexten. Mot denna bakgrund är det högst lämpligt att det bifogas något mer material än bara själva förordningstexten.

NNR menar att i väsentliga och större ärenden som förhandlas inom EU måste det till en annan process och andra underlag presenteras. Remissförfarandet är för sent i processen och det måste upprättas nationella konsekvensanalyser på ett tidigt stadium för att regeringen ska kunna driva en position som är väl underbyggd med hänsyn till olika berörda intressen. När det finns en faktapromemoria som i detta fall är det högst lämpligt att den bifogas med ärendet för att ge remissinstanser betydligt bättre förutsättningar att kunna förstå förslaget och därmed även lämna synpunkter.

När det gäller remitterad förordningstext bedömer vi att förslaget är av mycket komplex natur. Ett sådant exempel är att bara själva definition av AI uttrycks i 44 punkter. Mot bakgrund av att vi saknar erforderlig teknisk kompetens önskar vi lämna några synpunkter av mer generell karaktär som lämpligen bör drivas av regeringen i det fortsatta förhandlingsarbetet.

Vi bedömer att föreslaget i nuvarande form skulle kunna få betydande negativa effekter för utvecklingen av produkter och tjänster som använder AI i någon form. Förslaget skulle skapa oönskade barriärer eftersom företagen skulle få höga initiala kostnader kopplat till användningen av AI och det skulle givetvis hämma tillväxt, inversringar och utveckling. Dessa kostnader kommer belasta företagen från första omsättningskronan och får därmed karaktären av sunk cost som kommer förhindra nya aktörer och dynamiken i existerande företag. Nu har ärendet kommit så långt i förhandlingsarbetet att det sannolikt är orealistiskt

att kunna stoppa förslaget som sådant utan det handlar mer om att försöka minimera de negativa konsekvenserna. Mot denna bakgrund bör regeringen driva frågan om att främst fokusera på det som benämns high risk AI och att förordningen inte ska omfatta övrig AI. När det gäller frågan om definitioner bör regeringen i den kommande processen driva på för få till stånd betydande förtydliganden och förenklingar av definitioner för både AI och det som benämns high risk. På det sättet kan regleringen fokuseras på områden där det finns möjliga risker, vilket vore ett mer ändamålsenligt sätt att omhänderta proportionalitetsprincipen som trots allt är en fördragsreglerad utgångspunkt och som ska beaktas i varje enskilt fall.

Regleringen väcker flera frågor kopplat till själva problemanalysen och hur förslaget förhåller sig till redan existerande regelverk, NNR menar att förslaget går in på ett tekniskt område där detaljreglering aldrig är lämplig p.g.a. att regelgivans kunskap är betydligt sämre om det som ska regleras, vilket brukar benämnas principal – agent förhållande eftersom det föreligger asymmetrisk information. Risken är uppenbar att regleringar av aktuell karaktär skapar oavsiktliga konsekvenser och att reglerna inte blir teknikneutrala. En annan aspekt kopplat till AI som inte tycks beaktas är att tekniken är dynamisk, medan förslaget tycks utgå från att tekniken är statisk och det blir därmed lite som att försöka reglera ett rörligt mål. Här bör regeringen därför enligt NNR påtala att regleringen sannolikt inte kommer vara särskilt träffsäker och att själva problemanalysen därför bör utvecklas.

En annan aspekt kopplat till föreslagen reglering och att den omfattar en specifik teknik är att diskussionen inte tycks förhålla sig till att många produkter och tjänster redan innehåller AI och som redan täcks av olika existerande regelverk. Detta kan enligt NNR tala för att det kan uppstå målkonflikter mellan olika regelverk, vilket kan skapa en oönskad osäkerhet som kan hämma teknikutveckling och innovationer. Hela förslaget tycks vila på en ansats att det är tekniken som kan vara skadlig, medan teknik i sig inte kan vara ett problem, utan möjligtvis otillbörlig användning i någon form eller i någon applikation. Mot denna bakgrund bör regeringen driva frågan om förtydliganden och att det presenteras en extensiv analys för att kartlägga kopplingen till redan gällande regelverk. Kommissionen har ett extensivt arbete gällande s.k. better regulation och att skapa potentiellt dubbla regleringar för att omhänderta samma problem kan knappast anses vara förenligt med ambitionerna att åstadkomma förenklingar för unionens företag.

Vi bedömer att den höga graden av komplexitet som riskerar att skapas på olika sätt skulle kunna medföra betydande negativa effekter för många svenska företag. NNR menar att Sverige därför bör driva tydliga krav på mer extensiva analyser av möjliga konsekvenser kopplat till kostnader av olika slag, frågan om teknikneutralitet, konkurrenskraft samt incitamenten till att även fortsättningsvis utveckla produkter och tjänster med AI inom EU. Med tanke på att Sverige har många framstående teknik- och mjukvaruföretag måste det även genomföras någon form av nationell konsekvensanalys med ett brett perspektiv för att kunna fånga upp möjliga effekter. AI är här för att stanna och ny teknik måste främjas, inte motarbetas.

Näringslivets Regelnämnd NNR

Tomas Lööv